

Földrajz

A tantárgy versenyében az alább leírtakon túl az *I. pontban* foglaltakat is figyelembe kell venni. A verseny egy kategóriában és három fordulóban zajlik. A második fordulóba jutó versenyzőknek az első forduló után pályamunkát kell beadniuk az alábbiakban megadott témák közül egyet kiválasztva. A versenyzőnek a pályamunkát elektronikus formában (pdf file) – legkésőbb a megküldés határideje előtti munkanapon – kell átadniuk az iskola igazgatójának.

A pályamunka **jeligés**.

A versenyző által választott jelige:

- maximum 8 karakterből álló, minden esetben betűvel kezdődő kifejezés,
- nem utalhat a versenyző személyére, iskolájára.

A pályamunka formai előírásai:

- A választott jeligének szerepelnie kell a dokumentumok címlapján.
- A jeligén kívül a pályamunka egyik összetevőjén sem szerepelhet olyan információ, amely a versenyzőre vagy a versenyző iskolájára utal.
- A pályamunkaként elkészült dolgozatot egy pdf fájlban kell tartalmaznia, amelynek a maximális mérete 500 MB lehet.
- A fájl nevének felépítése: a versenytárgy neve, a választott feladat sorszáma és a választott jelige az alábbi minta szerint: *foldrajz_feladat sorszáma_jelige.pdf*

A pályamunka beküldésének formai szabályai és módja

Az Oktatási Hivatalba csak azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell felterjeszteni, akiknek az első fordulóbeli dolgozata elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot.

- Minden pályamunkához ki kell tölteni az *Adatlap pályamunkához* (5 sz. melléklet) dokumentumot, amelyet egy kisméretű (C6-os) lezárt borítékban kell elhelyezni.
- A borítékon kizárólag a jelige szerepelhet.
- A versenyzőknek a pályamunkát tartalmazó elektronikus fájlt és a jeligés borítékot legkésőbb a megküldés határideje előtti munkanapon kell eljuttatniuk az iskola igazgatójához.
- Az iskola igazgatója a pályamunkákat (szükség esetén több) elektronikus adathordozóra (CD, DVD, pendrive) másolja.
- A pályamunkákat tartalmazó elektronikus adathordozó(ka)t a jeligés boríték(ok)kal együtt kell becsomagolni.
- A csomagoláson az iskola hosszú bélyegzőjén és a címzésen kívül a következőket kell feltüntetni: „*OKTV földrajz pályamunka/pályamunkák*”.
- A csomagot az Oktatási Hivatalba tértivevényes küldeményként (1363 Budapest, Pf. 84.) vagy hivatalosan megbízott kézbesítő közreműködésével **kell továbbítani 2025. január 24-éig.**

A pályamunka elkészítésének szabályai:

A pályamunka kizárólag a versenyző önálló munkája lehet. Amennyiben a versenybizottság ennek ellenkezőjét állapítja meg, a versenyzőt kizárja a verseny résztvevői közül. Nem adható be saját, korábbi versenyzői időszakban írt, vagy ezzel nagyrészt megegyező pályamunka.

- A pályamunka terjedelme, a kötelezően megadandó tartalomjegyzék és irodalomjegyzék, valamint az ábrák, a táblázatok, az esetleges mellékletek, hivatkozásjegyzék leszámításával, 10-15 A/4-es oldal lehet (12-es betűnagyság, 1,5-es sortávolság, 2,5cm margó). A munka teljes terjedelme legfeljebb 25 oldal lehet. A megadottnál kisebb vagy feleslegesen nagyobb terjedelmű pályamunkák esetében csökkentett pontszám jár.
- A versenyzők törekedjenek a megfelelő stílusra és helyesírásra, mert a versenybizottság ezt is figyelembe veszi az értékeléskor.
- A versenyzőknek önálló munkát kell végezniük. Fontos egyrészt a saját eredmények, következtetések, gondolatok jelentős súlya a pályamunkában, másrészt kerülni kell több bekezdés, több oldal átvételét más munkából (írott, internetes). Igyekezzenek a különböző szakirodalmi forrásokból származó információk szintetizálására (rövid összegzésére, vélemények ütköztetésére, különböző álláspontok bemutatására stb.).
- A pályamunka szövegében a más munkából (nyomtatott formájú cikkekből, könyvekből, ill. interneten megjelent munkákból stb.) vett tények, gondolatok esetében a tudományos munkákban szokásos hivatkozási formát kötelező használni: szükséges a szövegek közötti (vagy lábjegyzetes) hivatkozás az adott forrásmunkára (szerző, év [pl. Kovács K. 2004], esetleg oldalszám, ahol fellelhető az információ), s a hivatkozott munkákat az irodalomjegyzékben (ABC-sorrendben) tételesen le kell írni (szerző, év, cím, kiadó, kiadás helye; ill. szerző, év, cím, folyóirat évfolyama, száma, oldalszám [oldaltól oldalig]). Egy munkából való szó szerinti idézéskor idézőjel használata és pontos oldalszám megadása is kötelező. A szövegek közötti (vagy lábjegyzetes) hivatkozások hiánya illetve a felhasznált forrásmunkákból összeállított irodalomjegyzék hiánya esetén a pályamunkát a versenybizottság nem értékeli.
- Szükséges a fejezeteket sorszámozni, a munkát oldalszámokkal ellátni. A pályamunkába illesztett ábrákat (térkép, kép, fotó stb., összefoglaló néven ábrák) és táblázatokat sorszámozni kell: 1. ábra, 2. ábra ...; 1. táblázat, 2. táblázat Emellett címmel kell ellátni, valamint a nem önálló készítésű, összeállítású ábrák, táblázatok esetében a forrást is fel kell tüntetni (pl. Forrás: KSH 1999). A szövegben az ábrák, táblázatok feldolgozásakor, elemzésekor szükséges ezekre hivatkozni. A forrásmegjelölések hiánya, illetve az irodalomjegyzékben az ábrák, táblázatok forrásai feltüntetésének hiánya esetén csökkentett pontszám jár.

A verseny anyaga

Első forduló

- Írásbeli (időtartam 240 perc, elérhető pontszám 200 pont).
 - Tesztkérdéseket tartalmazó feladatlap megoldása természetföldrajz és társadalomföldrajz témakörökből.A feladatok megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Második forduló

- Írásbeli (időtartam 240 perc, elérhető pontszám 200 pont).
 - A földrajzi kompetenciákat mérő feladatlap megoldása természetföldrajz és társadalomföldrajz témakörökből (például tesztkérdések, szövegelemzés, diagrafielelemzés, hibakutatás, kiegészítés, számítási feladat, rövid esszé írása, és aktuális természeti - társadalmi folyamatok elemzése, bemutatása egyéb, változatos feladattípusokban).Egyes feladatok megoldásához az elmúlt időszak természet- és társadalomföldrajzi vonatkozású eseményeiről szóló hazai, külföldi hírek és hazai tudományos cikkek ismerete segítséget jelenthet.
Egyes feladatok megoldásához számológép, vonalzó és körző használata szükséges lehet, ezért ezek használata engedélyezett, de könyv, atlasz, térkép nem használható.
- Pályamunka (elérhető pontszám 100 pont)
 - A pályamunkák értékelése a következő szempontok szerint történik: tartalom (70 pont), illusztráció (20 pont), felhasznált irodalom (10 pont).
 - A pályamunkáknál a versenybizottság az önálló kutatást, tényfeltárást, elemzéseket, gondolatokat, saját készítésű ábrákat, képeket, egyes témáknál a terepbejárást, felmérést, interjúkészítést, illetve saját számításokat stb. kiemelten értékeli. A pályamunka esetében célszerű a logikus szerkezet, a bevezetésben a kutatási célok, kérdések világos megfogalmazása, valamint a munka végén egy rövid összegző zárófejezet.

A pályamunkák témái (a pályamunka címe a témacímtől eltérő is lehet):

1. Fenntartható energiagazdálkodás

Mutassa be a hagyományos (nem megújuló) és a megújuló energiaforrások szerepét és lehetőségeit a hazai energiagazdaságban. Térjen ki az egyes típusok előnyeire és hátrányaira, kombinálási lehetőségeire, illetve új energiaforrások pl. a hidrogén bevonására. Tegyen javaslatot egy hosszú távon fenntartható hazai energiakosárra. Mutasson be lakóhelyén vagy annak közelében egy olyan családi házat vagy családi gazdaságot, ahol a felhasznált energia több mint 60%-a megújuló energiaforrásból származik. Ismertesse a család / családi gazdaság döntése mögött húzódó adottságokat, lehetőségeket, illetve térjen ki a tapasztalataikra is.

2. A lítium és más ritkafémek szerepe a világgazdaságban

Mutassa be a lítium és más ritkafémek geokémiáját, lelőhelyeit, a kitermelés módját és szerepüket az energiaiparban. Milyen környezeti és társadalmi hatásai vannak a ritkafémek bányászatának és felhasználásának hosszú távon? Mutassa be a hazai akkumulátorgyártás természeti és társadalmi adottságait, lehetőségeit, perspektíváit, illetve környezeti, társadalmi és gazdasági hatásait. Személyes tapasztalatszerzés, interjú vagy önálló elemzés a pályamű szükséges része.

3. Háborúk, fegyveres konfliktusok földrajzi sajátosságokra visszavezethető okainak és következményeinek elemzése

Napjainkra sem csökkent a világban zajló konfliktusok, háborúk száma és intenzitása. Ezek borzasztó emberi tragédiák sorát, szenvedést és felmérhetetlen károkat okoznak. Elemezzon a II. világháború után kitört konfliktusok, háborúk közül néhányat, a viszály természetének kategorizálásával: háború az erőforrásokért, társadalomföldrajzi okokra visszavezethető konfliktus (pl. vallási kisebbségek ellen irányuló stb.). Vizsgálja meg a földrajzi következményeket is: természeti katasztrófát előidéző, humanitárius csapásokat okozó (pl. demográfiai katasztrófa, elvándorlás, gyökeres etnikai változások stb.). A források, híradások, illetve saját interjú segítségével készítsen egy családra, személyre vonatkozó „esettanulmányt”, végigkövetve a kiválasztott személyek sorsát, de ezt földrajzi környezetükbe ágyazva tegye!

4. Egy hazai kistérség kisvízfolyásainak összehasonlító elemzése

Hasonlítsa össze egy kiválasztott terület kisvízfolyásait, különös tekintettel az állapotukra, a vízminőségre, az esetleges revitalizációjukra, valamint a lefolyásviszonyokra, a villámárvizekre és ezek elhárítására. A téma feldolgozásánál végezzen önálló adatfeldolgozást, esetleg saját méréseket a vízfolyások környezeti paramétereinek vonatkozásában. Készíthet interjút az önkormányzat vagy más illetékes hatóságok és civil szervezetek képviselőivel is.

5. Az erdők természeti, társadalmi, gazdasági szerepe Magyarországon

Mutassa be az erdők természetvédelmi szerepét, térjen ki az erdőterületek változására a történelem során, az erdőgazdálkodás módszereinek változására, jelenlegi trendjeire, ennek természeti és gazdasági hatásaira. Mutassa be egy kiválasztott erdőterület társadalmi-gazdasági hasznosításának (sport, túra, rekreáció, fakitermelés) és védelmének konfliktusát, esetleges megoldási lehetőségeit, jó gyakorlatait! Az erdőterület bemutatáshoz végezzen saját felmérést, önálló adatfeldolgozást, illetve interjút is készíthet az erdőhasználókkal.

6. Húsz év az Európai Unióban

Húsz éve csatlakozott hazánk az Európai Unióhoz. Az eltelt időszak alatt sok uniós forrás érkezett Magyarországra különböző formában. Mutassa be statisztikai adatokkal alátámasztva Magyarország helyzetét és szerepét az Európai Unióban. Milyen EU-s források és hogyan állnak rendelkezésre a hazai problémák kezelésére?

Mutassa be egy település vagy egy kerület (lakóhelye) példáján, hogy milyen fejlesztések valósultak meg az elmúlt húsz évben uniós forrásokból. Pályamunkája elkészítéséhez elemezzen statisztikai adatokat (Eurostat, KSH), tanulmányozzon intézményi honlapokat, készítsen interjúkat különböző érintett szereplőkkel.

Harmadik forduló (döntő)

- Szóbeli (elérhető pontszám *60 pont*)

Kérdések egyrészt a pályamunka tartalmával, a felhasznált irodalommal, az illusztrációkkal kapcsolatban, másrészt a pályamunka tágabb témaköréhez kapcsolódó, a közép- és emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek megfelelő témákból.

A verseny szervezése

Az első forduló időpontja: 2024. november 5. (kedd), 14 óra.

- A fordulót az iskolák bonyolítják le.
- A feladatlapokat a szaktanárok (szaktanári munkaközösségek) értékelik központi javítási-értékelési útmutató alapján.
- A feladatlapok közül csak azokat kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni, amelyek elérték a 150 pontot.
- A beküldött feladatlapok közül az általános részben foglaltaknak megfelelően a legjobbkat a versenybizottság felülvizsgálja, és az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével **2024. november 27-éig** értesíti az érintett iskolákat az eredményekről. Ezek alapján csak azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni (kézbesíteni vagy tértivevényes küldeményként postára adni) **2025. január 24-éig**, akiknek a feladatlapja a felüljavítás után elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot. Az általános részben foglaltaknak megfelelően a határidő betartását a postabélyegző (kézbesítőkönyv) igazolja. A határidő után felterjesztett dolgozatokat és pályamunkákat az Oktatási Hivatal elbírálás nélkül visszajuttatja az iskoláknak.

A második forduló időpontja: 2025. január 7. (kedd).

- A fordulót az Oktatási Hivatal szervezi.
- A dolgozatokat a versenybizottság értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján.
- Az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével **2025. február 5-éig** értesíti az érintett iskolákat a második forduló írásbeli részének eredményéről.
- A versenybizottság az első és második forduló feladatlapjainak és a pályamunkának az összesített pontszáma alapján – a lehetséges létszámhatáron belül szigorú szakmai szempontok szerint – választja ki a döntőbe jutó versenyzőket. Az összesített eredményről az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével **2025. március 10-éig** értesíti az érintett iskolákat.

A harmadik forduló (döntő) időpontja: 2025. március 28. (péntek).

- A döntőt az Oktatási Hivatal szervezi az általa kijelölt helyszínen.
- A verseny végeredményét az első és második forduló feladatlap, a pályamunka és a döntő forduló pontszámának összesítése alapján kialakult sorrend adja. Pontazonosság esetén sorrendben az első és második forduló összesített pontszáma (második forduló utáni eredmény), majd az első forduló eredménye határozza meg a helyezést.